YUDHA KANDAM സർഗം 14

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച .
പാതയിത്വാ തതശ്ചക്ഷുഃ സർവതോ രഘുനന്ദനഃ .
അബ്രവീന്മൈഥിലീം സീതാം രാമഃ ശശിനിഭാനനാം .. 1..

ത്രികൂടശിഖരാഗ്രസ്ഥാം പശ്യ ലങ്കാം മഹാപ്രഭാം .
ഏതാം രണഭുവം പശ്യ മാംസകർദമപങ്കിലാം .. 2..

അസുരാണാം പ്ലവംഗാനാമത്ര വൈശസനം മഹത് .
അത്ര മേ നിഹതഃ ശേതേ രാവണോ രാക്ഷസേശ്വരഃ .. 3..

കുംഭകർണേന്ദ്രജിന്മുഖ്യാഃ സർവേ ചാത്ര നിപാതിതാഃ .
ഏഷ സേതുർമയാ ബദ്ധഃ സാഗരേ സലിലാശയേ .. 4..

ഏതച്ച ദൃശ്യതേ തീർഥം സാഗരസ്യ മഹാത്മനഃ .
സേതുബന്ധമിതി ഖ്യാതം ത്രൈലോക്യേന ച പൂജിതം .. 5..

ഏതത്പവിത്രം പരമം ദർശനാത്പാതകാപഹം .
അത്ര രാമേശ്വരോ ദേവോ മയാ ശംഭുഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ .. 6..

അത്ര മാം ശരണം പ്രാപ്തോ മന്ത്രിഭിശ്ച വിഭീഷണഃ .
ഏഷാ സുഗ്രീവനഗരീ കിഷ്കിന്ധാ ചിത്രകാനനാ .. 7..

തത്ര രാമാജ്ഞയാ താരാപ്രമുഖാ ഹരിയോഷിതഃ .
ആനയാമാസ സുഗ്രീവഃ സീതായാഃ പ്രിയകാമ്യയാ .. 8..

താഭിഃ സഹോത്ഥിതം ശീഘ്രം വിമാനം പ്രേക്ഷ്യ രാഘവഃ .
പ്രാഹ ചാദ്രിമൃഷ്യമൂകം പശ്യ വാല്യത്ര മേ ഹതഃ .. 9..

ഏഷാ പഞ്ചവടീ നാമ രാക്ഷസാ യത്ര മേ ഹതാഃ .
അഗസ്ത്യസ്യ സുതീക്ഷ്ണസ്യ പശ്യാശ്രമപദേ ശുഭേ .. 10..

ഏതേ തേ താപസാഃ സർവേ ദൃശ്യന്തേ വരവർണിനി .
അസൗ ശൈലവരോ ദേവി ചിത്രകൂടഃ പ്രകാശതേ .. 11..

അത്ര മാം കൈകയീപുത്രഃ പ്രസാദയിതുമാഗതഃ .
ഭരദ്വാജാശ്രമം പശ്യ ദൃശ്യതേ യമുനാതടേ .. 12..

ഏഷാ ഭാഗീരഥീ ഗംഗാ ദൃശ്യതേ ലോകപാവനീ .
ഏഷാ സാ ദൃശ്യതേ സീതേ സരയൂയൂപമാലിനീ .. 13..

ഏഷാ സാ ദൃശ്യതേ്യോധ്യാ പ്രണാമം കുരു ഭാമിനി .
ഏവം ക്രമേണ സമ്പ്രാപ്തോ ഭരദ്വാജാശ്രമം ഹരിഃ .. 14..

പൂർണേ ചതുർദശേ വർഷേ പഞ്ചമ്യാം രഘുനന്ദനഃ .
ഭരദ്വാജം മുനിം ദൃഷ്ട്വാ വവന്ദേ സാനുജഃ പ്രഭുഃ .. 15..

പപ്രച്ഛ മുനിമാസീനം വിനയേന രഘൂത്തമഃ .
ശൃണോഷി കച്ചിദ്ഭരതഃ കുശല്യാസ്തേ സഹാനുജഃ .. 16..

സുഭിക്ഷാ വർതതേ്യോധ്യാ ജീവന്തി ച ഹി മാതരഃ .
ശ്രുത്വാ രാമസ്യ വചനം ഭരദ്വാജഃ പ്രഹൃഷ്ടധീഃ .. 17..

പ്രാഹ സർവേ കുശലിനോ ഭരതസ്തു മഹാമനാഃ .
ഫലമൂലകൃതാഹാരോ ജടാവൽകലധാരകഃ .. 18..

പാദുകേ സകലം ന്യസ്യ രാജ്യം ത്വാം സുപ്രതീക്ഷതേ .
യദ്യത്ക‍ൃതം ത്വയാ കർമ ദണ്ഡകേ രഘുനന്ദന .. 19..

രാക്ഷസാനാം വിനാശം ച സീതാഹരണപൂർവകം .
സർവം ജ്ഞാതം മയാ രാമ തപസാ തേ പ്രസാദതഃ .. 20..

ത്വം ബ്രഹ്മ പരമം സാക്ഷാദാദിമധ്യാന്തവർജിതഃ .
ത്വമഗ്രേ സലിലം സൃഷ്ട്വാ തത്ര സുപ്തോ്സി ഭൂതകൃത് .. 21..

നാരായണോ്സി വിശ്വാത്മന്നരാണാമന്തരാത്മകഃ .
ത്വന്നാഭികമലോത്പന്നോ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ .. 22..

അതസ്ത്വം ജഗതാമീശഃ സർവലോകനമസ്കൃതഃ .
ത്വം വിഷ്ണുർജാനകീ ലക്ഷ്മീഃ ശേഷോ്യം ലക്ഷ്മണാഭിധഃ .. 23..

ആത്മനാ സൃജസീദം ത്വമാത്മന്യേവാത്മമായയാ .
ന സജ്ജസേ നഭോവത്ത്വം ചിച്ഛക്ത്യാ സർവസാക്ഷികഃ .. 24..

ബഹിരന്തശ്ച ഭൂതാനാം ത്വമേവ രഘുനന്ദന .
പൂർണോ്പി മൂഢദൃഷ്ടീനാം വിച്ഛിന്ന ഇവ ലക്ഷ്യസേ .. 25..

ജഗത്ത്വം ജഗദാധാരസ്ത്വമേവ പരിപാലകഃ .
ത്വമേവ സർവഭൂതാനാം ഭോക്താ ഭോജ്യം ജഗത്പതേ .. 26..

ദൃശ്യതേ ശ്രൂയതേ യദ്യത്സ്മര്യതേ വാ രഘൂത്തമ .
ത്വമേവ സർവമഖിലം ത്വ-ദ്വി-നാ+ന്യ+ന്ന കിഞ്ചന .. 27..

മായാ സൃജതി ലോകാംശ്ച സ്വഗുണൈരഹമാദിഭിഃ .
ത്വച്ഛക്തിപ്രേരിതാ രാമ തസ്മാത്ത്വയ്യുപചര്യതേ .. 28..

യഥാ ചുംബകസാന്നിധ്യാച്ചലന്ത്യേവായസാദയഃ .
ജഡാസ്തഥാ ത്വയാ ദൃഷ്ടാ മായാ സൃജതി വൈ ജഗത് .. 29..

ദേഹദ്വയമദേഹസ്യ തവ വിശ്വം രിരക്ഷിഷോഃ .
വിരാട് സ്ഥൂലം ശരീരം തേ സൂത്രം സൂക്ഷ്മമുദാഹൃതം .. 30..

വിരാജഃ സംഭവന്ത്യേതേ അവതാരാഃ സഹസ്രശഃ .
കാര്യാന്തേ പ്രവിശന്ത്യേവ വിരാജം രഘുനന്ദന .. 31..

അവതാരകഥാം ലോകേ യേ ഗായന്തി ഗൃണന്തി ച .
അനന്യമനസോ മുക്തിസ്തേഷാമേവ രഘൂത്തമ .. 32..

ത്വം ബ്രഹ്മണാ പുരാ ഭൂമേർഭാരഹാരായ രാഘവ .
പ്രാർഥിതസ്തപസാ തുഷ്ടസ്ത്വം ജാതോഽസി രഘോഃ കുലേ .. 33..

ദേവകാര്യമശേഷേണ കൃതം തേ രാമ ദുഷ്കരം .
ബഹുവർഷസഹസ്രാണി മാനുഷം ദേഹമാശ്രിതഃ .. 34..

കുർവൻ ദുഷ്കരകർമാണി ലോകദ്വയഹിതായ ച .
പാപഹാരീണി ഭുവനം യശസാ പൂരയിഷ്യസി .. 35..

പ്രാർഥയാമി ജഗന്നാഥ പവിത്രം കുരു മേ ഗൃഹം .
സ്ഥിത്വാദ്യ ഭുക്ത്വാ സബലഃ ശ്വോ ഗമിഷ്യസി പത്തനം .. 36..

തഥേതി രാഘവോഽതിഷ്ഠത്തസ്മിന്നാശ്രമ ഉത്തമേ .
സസൈന്യഃ പൂജിതസ്തേന സീതയാ ലക്ഷ്മണേന ച .. 37..

തതോ രാമശ്ചിന്തയിത്വാ മുഹൂർതം പ്രാഹ മാരുതിം .
ഇതോ ഗച്ഛ ഹനൂമംസ്ത്വമയോധ്യാം പ്രതി സത്വരഃ .. 38..

ജാനീഹി കുശലീ കച്ചിജ്ജനോ നൃപതിമന്ദിരേ .
ശൃംഗവേരപുരം ഗത്വാ ബ്രൂഹി മിത്രം ഗുഹം മമ .. 39..

ജാനകീലക്ഷ്മണോപേതമാഗതം മാം നിവേദയ .
നന്ദിഗ്രാമം തതോ ഗത്വാ ഭ്രാതരം ഭരതം മമ .. 40..

ദൃഷ്ട്വാ ബ്രൂഹി സഭാര്യസ്യ സഭ്രാതുഃ കുശലം മമ .
സീതാപഹരണാദീനി രാവണസ്യ വധാദികം .. 41..

ബ്രൂഹി ക്രമേണ മേ ഭ്രാതുഃ സർവം തത്ര വിചേഷ്ടിതം .
ഹത്വാ ശത്രുഗണാൻ സർവാൻ സഭാര്യഃ സഹലക്ഷ്മണഃ .. 42..

ഉപയാതി സമൃദ്ധാർഥഃ സഹ ഋക്ഷഹരീശ്വരൈഃ .
ഇത്യുക്ത്വാ തത്ര വൃത്താന്തം ഭരതസ്യ വിചേഷ്ടിതം .. 43..

സർവം ജ്ഞാത്വാ പുനഃ ശീഘ്രമാഗച്ഛ മമ സന്നിധിം .
തഥേതി ഹനുമാംസ്തത്ര മാനുഷം വപുരാസ്ഥിതഃ .. 44..

നന്ദിഗ്രാമം യയൗ തൂർണം വായുവേഗേന മാരുതിഃ .
ഗരുത്മാനിവ വേഗേന ജിഘൃക്ഷൻ ഭുജഗോത്തമം .. 45..

ശൃംഗവേരപുരം പ്രാപ്യ ഗുഹമാസാദ്യ മാരുതിഃ .
ഉവാചാ മധുരം വാക്യം പ്രഹൃഷ്ടേനാന്തരാത്മനാ .. 46..

രാമോ ദാശരഥിഃ ശ്രീമാൻ സഖാ തേ സഹ സീതയാ .
സലക്ഷ്മണസ്ത്വാം ധർമാത്മാ ക്ഷേമീ കുശലമബ്രവീത് .. 47..

അനുജ്ഞാതോഽദ്യ മുനിനാ ഭരദ്വാജേന രാഘവഃ .
ആഗമിഷ്യതി തം ദേവം ദ്രക്ഷ്യസി ത്വം രഘൂത്തമം .. 48..

ഏവമുക്ത്വാ മഹാതേജാഃ സമ്പ്രഹൃഷ്ടതനൂരുഹം .
ഉത്പപാത മഹാവേഗോ വായുവേഗേന മാരുതിഃ .. 49..

സോഽപശ്യദ്രാമതീർഥം ച സരയൂം ച മഹാനദീം .
താമതിക്രമ്യ ഹനുമാന്നന്ദിഗ്രാമം യയൗ മുദാ .. 50..

ക്രോശമാത്രേ ത്വയോധ്യായാശ്ചീരകൃഷ്ണാജിനാംബരം .
ദദർശ ഭരതം ദീനം കൃശമാശ്രമവാസിനം .. 51..

മലപങ്കവിദിഗ്ധാംഗം ജടിലം വൽകലാംബരം .
ഫലമൂലകൃതാഹാരം രാമചിന്താപരായണം .. 52..

പാദുകേ തേ പുരസ്കൃത്യ ശാസയന്തം വസുന്ധരാം .
മന്ത്രിഭിഃ പൗരമുഖ്യൈശ്ച കാഷായാംബരധാരിഭിഃ .. 53..

വൃതദേഹം മൂർതിമന്തം സാക്ഷാദ്ധർമമിവ സ്ഥിതം .
ഉവാച പ്രാഞ്ജലിർവാക്യം ഹനൂമാന്മാരുതാത്മജഃ .. 54..

യം ത്വം ചിന്തയസേ രാമം താപസം ദണ്ഡകേ സ്ഥിതം .
അനുശോചസി കാകുത്സ്ഥഃ സ ത്വാം കുശലമബ്രവീത് .. 55..

പ്രിയമാഖ്യാമി തേ ദേവ ശോകം ത്യജ സുദാരുണം .
അസ്മിന്മുഹൂർതേ ഭ്രാത്രാ ത്വം രാമേണ സഹ സംഗതഃ .. 56..

സമരേ രാവണം ഹത്വാ രാമഃ സീതാമവാപ്യ ച .
ഉപയാതി സമൃദ്ധാർഥഃ സസീതഃ സഹലക്ഷ്മണഃ .. 57..

ഏവമുക്തോ മഹാതേജാ ഭരതോ ഹർഷമൂർച്ഛിതഃ .
പപാത ഭുവി ചാസ്വസ്ഥഃ കൈകയീപ്രിയനന്ദനഃ .. 58..

ആലിംഗ്യ ഭരതഃ ശീഘ്രം മാരുതിം പ്രിയവാദിനം .
ആനന്ദജൈരശ്രുജലൈഃ സിഷേച ഭരതഃ കപിം .. 59..

ദേവോ വാ മാനുഷോ വാ ത്വമനുക്രോശാദിഹാഗതഃ .
പ്രിയാഖ്യാനസ്യ തേ സൗമ്യ ദദാമി ബ്രുവതഃ പ്രിയം .. 60..

ഗവാം ശതസഹസ്രം ച ഗ്രാമാണാം ച ശതം വരം .
സർവാഭരണസമ്പന്നാ മുഗ്ധാഃ കന്യാസ്തു ഷോഡശ .. 61..

ഏവമുക്ത്വാ പുനഃ പ്രാഹ ഭരതോ മാരുതാത്മജം .
ബഹൂനീമാനി വർഷാണി ഗതസ്യ സുമഹദ്വനം .. 62..

ശൃണോമ്യഹം പ്രീതികരം മമ നാഥസ്യ കീർതനം .
കല്യാണീ ബത ഗാഥേയം ലൗകികീ പ്രതിഭാതി മേ .. 63..

ഏതി ജീവന്തമാനന്ദോ നരം വർഷശതാദപി .
രാഘവസ്യ ഹരീണാം ച കഥമാസീത്സമാഗമഃ .. 64..

തത്ത്വമാഖ്യാഹി ഭദ്രം തേ വിശ്വസേയം വചസ്തവ .
ഏവമുക്തോഽഥ ഹനുമാൻ ഭരതേന മഹാത്മനാ .. 65..

ആചചക്ഷേഽഥ രാമസ്യ ചരിതം കൃത്സ്നശഃ ക്രമാത് .
ശ്രുത്വാ തു പരമാനന്ദം ഭരതോ മാരുതാത്മജാത് .. 66..

ആജ്ഞാപയച്ഛത്രുഹണം മുദാ യുക്തം മുദാന്വിതഃ .
ദൈവതാനി ച യാവന്തി നഗരേ രഘുനന്ദന .. 67..

നാനോപഹാരബലിഭിഃ പൂജയന്തു മഹാധിയഃ .
സൂതാ വൈതാലികാശ്ചൈവ വന്ദിനഃ സ്തുതിപാഠകാഃ .. 68..

വാരമുഖ്യാശ്ച ശതശോ നിര്യാന്ത്വദ്യൈവ സംഘശഃ .
രാജദാരാസ്തഥാമാത്യാഃ സേനാ ഹസ്ത്യശ്വപത്തയഃ .. 69..

ബ്രാഹ്മണാശ്ച തഥാ പൗരാ രാജാനോ യേ സമാഗതാഃ .
നിര്യാന്തു രാഘവസ്യാദ്യ ദ്രഷ്ടും ശശിനിഭാനനം .. 70..

ഭരതസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ശത്രുഘ്നപരിചോദിതാഃ .
അലഞ്ചക്രുശ്ച നഗരീം മുക്താരത്നമയോജ്ജ്വലൈഃ .. 71..

തോരണൈശ്ച പതാകാഭിർവിചിത്രാഭിരനേകധാ .
അലങ്കുർവന്തി വേശ്മാനി നാനാബലിവിചക്ഷണാഃ .. 72..

നിര്യാന്തി വൃന്ദശഃ സർവേ രാമദർശനലാലസാഃ .
ഹയാനാം ശതസാഹസ്രം ഗജാനാമയുതം തഥാ .. 73..

രഥാനാം ദശസാഹസ്രം സ്വർണസൂത്രവിഭൂഷിതം .
പാരമേഷ്ഠീന്യുപാദായ ദ്രവ്യാണ്യുച്ചാവചാനി ച .. 74..

തതസ്തു ശിബികാരൂഢാ നിര്യയൂ രാജയോഷിതഃ .
ഭരതഃ പാദുകേ ന്യസ്യ ശിരസ്യേവ കൃതാഞ്ജലിഃ .. 75..

ശത്രുഘ്നസഹിതോ രാമം പാദചാരേണ നിര്യയൗ .
തദൈവ ദൃശ്യതേ ദൂരാദ്വിമാനം ചന്ദ്രസന്നിഭം .. 76..

പുഷ്പകം സൂര്യസങ്കാശം മനസാ ബ്രഹ്മനിർമിതം .
ഏതസ്മിൻ ഭ്രാതരൗ വീരൗ വൈദേഹ്യാ രാമലക്ഷ്മണൗ .. 77..

സുഗ്രീവശ്ച കപിശ്രേഷ്ഠോ മന്ത്രിഭിശ്ച വിഭീഷണഃ .
ദൃശ്യതേ പശ്യത ജനാ ഇത്യാഹ പവനാത്മജഃ .. 78..

തതോ ഹർഷസമുദ്ഭൂതോ നിഃസ്വനോ ദിവമസ്പൃശത് .
സ്ത്രീബാലയുവവൃദ്ധാനാം രാമോഽയമിതി കീർതനാത് .. 79..

രഥകുഞ്ജരവാജിസ്ഥാ അവതീര്യ മഹീം ഗതാഃ .
ദദൃശുസ്തേ വിമാനസ്ഥം ജനാഃ സോമമിവാംബരേ .. 80..

പ്രാഞ്ജലിർഭരതോ ഭൂത്വാ പ്രഹൃഷ്ടോ രാഘവോന്മുഖഃ .
തതോ വിമാനാഗ്രഗതം ഭരതോ രാഘവം മുദാ .. 81..

വവന്ദേ പ്രണതോ രാമം മേരുസ്ഥമിവ ഭാസ്കരം .
തതോ രാമാഭ്യനുജ്ഞാതം വിമാനമപതദ്ഭുവി .. 82..

ആരോപിതോ വിമാനം തദ്ഭരതഃ സാനുജസ്തദാ .
രാമമാസാദ്യ മുദിതഃ പുനരേവാഭ്യവാദയത് .. 83..

സമുത്ഥായ ചിരാദ്ദൃഷ്ടം ഭരതം രഘുനന്ദനഃ .
ഭ്രാതരം സ്വാങ്കമാരോപ്യ മുദാ തം പരിഷസ്വജേ .. 84..

തതോ ലക്ഷ്മണമാസാദ്യ വൈദേഹീം നാമ കീർതയൻ .
അഭ്യവാദയത പ്രീതോ ഭരതഃ പ്രേമവിഹ്വലഃ .. 85..

സുഗ്രീവം ജാംബവന്തം ച യുവരാജം തഥാംഗദം .
മൈന്ദ+ദ്വിവിദ-നീലാംശ്ച ഋഷഭം ചൈവ സസ്വജേ .. 86..

സുഷേണം ച നലം ചൈവ ഗവാക്ഷം ഗന്ധമാദനം .
ശരഭം പനസം ചൈവ ഭരതഃ പരിഷസ്വജേ .. 87..

സർവേ തേ മാനുഷം രൂപം കൃത്വാ ഭരതമാദൃതാഃ .
പപ്രച്ഛുഃ കുശലം സൗമ്യാഃ പ്രഹൃഷ്ടാശ്ച പ്ലവംഗമാഃ .. 88..

തതഃ സുഗ്രീവമാലിംഗ്യ ഭരതഃ പ്രാഹ ഭക്തിതഃ .
ത്വത്സഹായേന രാമസ്യ ജയോഽഭൂദ്രാവണോ ഹതഃ .. 89..

ത്വമസ്മാകം ചതുർണാം തു ഭ്രാതാ സുഗ്രീവ പഞ്ചമഃ .
ശത്രുഘ്നശ്ച തദാ രാമമഭിവാദ്യ സലക്ഷ്മണം .. 90..

സീതായാശ്ചരണൗ പശ്ചാദ്വവന്ദേ വിനയാന്വിതഃ .
രാമോ മാതരമാസാദ്യ വിവർണാം ശോകവിഹ്വലാം .. 91..

ജഗ്രാഹ പ്രണതഃ പാദൗ മനോ മാതുഃ പ്രസാദയൻ .
കൈകേയീം ച സുമിത്രാം ച നനാമേതരമാതരൗ .. 92..

ഭരതഃ പാദുകേ തേ-തു രാഘവസ്യ സുപൂജിതേ .
യോജയാമാസ രാമസ്യ പാദയോർഭക്തിസംയുതഃ .. 93..

രാജ്യമേതന്ന്യാസഭൂതം മയാ നിര്യാതിതം തവ .
അദ്യ മേ സഫലം ജന്മ ഫലിതോ മേ മനോരഥഃ .. 94..

യത്പശ്യാമി സമായാതമയോധ്യാം ത്വാമഹം പ്രഭോ .
കോഷ്ഠാഗാരം ബലം കോശം കൃതം ദശഗുണം മയാ .. 95..

ത്വത്തേജസാ ജഗന്നാഥ പാലയസ്വ പുരം സ്വകം .
ഇതി ബ്രുവാണം ഭരതം ദൃഷ്ട്വാ സർവേ കപീശ്വരാഃ .. 96..

മുമുചുർനേത്രജം തോയം പ്രശശംസുർമുദാന്വിതാഃ .
തതോ രാമഃ പ്രഹൃഷ്ടാത്മാ ഭരതം സ്വാങ്കഗം മുദാ .. 97..

യയൗ തേന വിമാനേന ഭരതസ്യാശ്രമം തദാ .
അവരുഹ്യ തദാ രാമോ വിമാനാഗ്ര്യാന്മഹീതലം .. 98..

അബ്രവീത്പുഷ്പകം ദേവോ ഗച്ഛ വൈശ്രവണം വഹ .
അനുഗച്ഛാനുജാനാമി കുബേരം ധനപാലകം .. 99..

രാമോ വസിഷ്ഠസ്യ ഗുരോഃ പദാംബുജം
നത്വാ യഥാ ദേവഗുരോഃ ശതക്രതുഃ .
ദത്ത്വാ മഹാർഹാസനമുത്തമം ഗുരോ-
രുപാവിവേശാഥ ഗുരോഃ സമീപതഃ .. 100..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ യുദ്ധകാണ്ഡേ ചതുർദശഃ സർഗഃ .. 14..

ഓം
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.5.2024